

Latvijas Kareivis: Otrdiena, 1. oktobris, 1935

Mūsu balleta panākumi Zviedrija

Mūsu Nacionālās operas balleta pirmā viesizrāde sestdienas vakara noslēdzās ar visas balleta trupas un diriģenta J., Kalniņa ilgstošu sumināšanu. Aplaudēja arī Zviedrijas karalis un viņa pavadoņi. Zviedru[^]latvju tuvināšanās biedrība rīkoja pieņemšanu mūsu balletam «Grand Hotel» telpās. Pieņemšanā piedalījās ap 250 cilvēku. Runām apmainījās Zviedru-latvju tuvināšanās biedrības priekšsēdētājs Hildebrants un Latvju-zviedru tuvināšanas biedrības priekšsēdētājs F. Balodis.

Svētdien priekšpusdienā mūsu balleta trupa apskatīja pilsētu. Pēc tam balleta trupas dalībnieki izbrauca Stokholmas tuvumā apskatīt 16. gadu sfmtenf celto «Zviedrijas galma teātri» un karalpili Drotningholmā. Šis teātris tagad pār-vērsts teātra muzeja. Par teātra vēsturi referātu nolasīja teātra muzeja inspektors. Latvijas viesiem 1 par godu karaliskās operas balleta mākslinieki un dziedoņi demonstrēja galantā gadusimtena dziesmas un dejas. .Vēlāk mūsu balleta māksliniekus! pieņēma Zviedrijas karalis G ustāvs. Viņš izteica atzinību Latvijas Nacionālās 1 operas direktoram Vanadzipam, inspektoram Krol'lam, baletmeistaram Lēmanim un Tangijevai-Birzniecei, kā arī prīma balerīnai PSeffierei. _ Karalim viņus stādīja priekšā mušu sūtnis P. Sēja. Karalis kādu laiku sarunājas arī ar prof. F. Balodi. Vēlāk latvju un zviedru māksliniekiem un pavadoņiem Drotningholmas pils «Stikla zālē» pasniedza atspirdzinājumus. Pēc tam notika pils apskate.

Vakarā karaliskā operā bija rīkoti mu-šu mākslinieku muzikāli-horeografiski priekšnesumi. Diriģēja J. Kalniņš. Programma sastāvēja no divertismenta un mūzikas gabaliem. Operā ieradās arī karalis Gustavs. Sevišķi lielu piekrišanu guva Pfeiferes un Lēmaņa izpildītais ballets «Pirmā mīlestība» un Tangijevas-Birznieces «Lesginika»; abas nācās atkārtot. Lielus aplausus izpelnījās arī Gri-ķes un Pluča dejas no «Gulbju ezera», Černovas, Ozoliņa un Liepiņa «Balkchanale» u. c. Loti efektīvs bija un lielu piekrišanu guva Čaikovska spāņu ballets no «Gulbju ezera», ar L. Liberta zīmētiem kostīmiem, Jirgenses, Saules _ un Fibiga izpildījumā. Koncerta daļai sākoties. Karaliskās operas šefs Forselspaziņoja publikai, ka latvju operdziedātāja Žebranska stipri cietusi vētrainā juras brauciena, kā-dēļ izpildīšot tikai vienu no paredzētam dziesmām. Publika saņēma Žebransku ilgstošiem aplausiem, un viņas dziedājums guva izcilus piekrišanu. Bez tam koncerta daļā uzstājās arī V. Stotts. Lielu piekrišanu guva Jāņa Mediņa diriģētais viņa paša simfoniskais tēlojums «Zilais kalns».

Zviedru prese plašos rakstos novērtē latvju balleta izrādes Stokholmā. Skeptiski par mušu balletu līdz šim izteicies vienīgi «Svenska Dagbladet» kritiķisMozus Pergaments. Turpretim visa pāreja prese mūsu mākslinieku uzstāšanos novērtē ļoti atzinīgi un pat ar sajūsmu.

«Stocholms Tidningen» raksta: Sevišķi interesants un aizgrābjošs bija latvju Nacionālās operas lielais ballets sestdienas vakarā. Tas atgādināja pagājušos laikus; likās, ka tie atkal atgriezušies. Kad Stokholmā redzēts tāds ballets?! Zviedri jau piemirsuši šādu mākslu. Prinča Gustava Ādolfa, princeses Sibilas un publikas aplausiem nebija vienīgi pieklājības raksturs vien, bet tanīs izpaudās patiesa sajūsma, Rīgas ballets vakar k[uva Stokholmā ļoti populārs . «Korsara» uzvedumam piešķirama kultūrvēsturiska interese un vērtī-ba. Ballets pierādījis, ka latvju senči turējuši augsti godā dejas un mūziku. Gan bija daži kritieni, bet Rīgas operas ballets acīmredzot nav pieradis pie Stokholmas skatuves grīdas: varbūt, balletdejojājiem reibst arī galva pēc pārciestā vētrainā brauciena. Vārdu sakot, šī bija skaista izrāde, kas pierādījusi, ka latvju dejojāji prot balleta skolu. Ar stila skaidrību sevišķi pārsteidza dejojāja Edite Pfeifere, Osvalds Lemanis

un Tatjana Šmite, Mirdza Griķe — ar dejas prieku un Leščevskis — ar _ aktiera mākslu un savām izteiksmīgajām rokām. Mums būs neizsakāms prieks noskatīties Rīgas balleta nā-kamas viesizrādēs.»

«Dagen Nvheter» uzskata «Korsāru» par oriģinālu uzvedumu, kas pierāda, ka latvju balleta darbojas daudz izcilus un tehniski izveicīgas personas. Ar Pfeiferi un Tatjanu Smiti ikviena opera varētu lepoties. _ Arī Lēmanis pieder pie labākiem dejotājiem, kādus Stokholma jebkad redzējusi, Leščevskis ir viens no pārsteidzošākām figūrām balleta: viņam reizē ir komiķa, aktiera un dejotāja dāvanas. Dekorācijas bija pārsteidzoši skaistas, sevišķi trešā akta dāirza skatā. Loti dzīvi diriģēja komponists J. Kalniņš. Ja salīdzina ar zviedru apstākļiem, tad jā-konstatē, ka tāda balleta viesošanos Stokholma nekad nevarēja sagaidīt.»

Laikraksts «Nva Daglight Allehanda» raksta, ka Rīgas operas izrāde bijusi sevišķi svinīga un devusi daudzas negaidī-tas sensācijas. Laikraksts izcel Griķi, Šmiti un Pfeiferi. Bet arī Lēmanis kā Korsars bijis vesels pārdzīvojums. «Latvju ballets ir absolūti klasisks», saka laikraksts. «Redzams, ka Rīgas ballets strādā ar gluži citādām, daudz vecākam metodēm neka mūsējais. Latvju balletam maz rup Fokina un citu jaunievedumi. Dekorā-cijas nolaužama austrumnieciska krāsu bagātība, kas apžilbina acis. 'Dejotāju kostīmi ārkārtīgi iespaidīgi . Pirmie latvju priekšnesumi, bez šaubām, guvuši pelnī-tos panākumus.»

Aizvakar vakarā pēc mūsu balleta viesizrādes visa balleta trupa bija aicināta uz tējas glāzi pie sūtņa P. Sējas. Savā uzrunā viņš izteica prieku par latvju Nacionālas operas balleta Stokholmā gūtiem ievērojamiem panākumiem. Klātesošos sūtnis uzaicināja uzsaukt trīskārtīgu «Lai dzīvo» mušu ministru prezidentam un Latvijai. Pēc tam nosūtīja telegrammu ministru prezidentam K. Ulmanim.